

ประกาศกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

เรื่อง รายละเอียดการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

ตามที่กฎกระทรวงการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย การสอบสวน และการพิจารณาวินิจฉัย และแบบหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๕๕” ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยส่วนบุคคล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งจะต้องแสดงรายละเอียดในการจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ตามแบบคำขอที่อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกประกาศกำหนด นั้น

เพื่อให้การรับคำขอ การจัดเตรียมเอกสารและหลักฐาน และการพิจารณาคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยของนายทะเบียนกลาง และนายทะเบียนจังหวัดเป็นไปโดยถูกต้อง และมีประสิทธิภาพตามกฎหมาย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ.๒๕๔๒ อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จึงออกประกาศกำหนดรายละเอียดการยื่นคำขอจดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประเภทของภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย

๑.๑ ตำรับยาแผนไทย ได้แก่ สูตรซึ่งระบุกรรมวิธีการผลิตและส่วนประกอบสิ่งปรุงที่มียาแผนไทยรวมอยู่ด้วยไม่ว่าสิ่งปรุงนั้นจะมีรูปลักษณะใด

๑.๒ ตำราการแพทย์แผนไทย ได้แก่ หลักวิชาการต่างๆ เกี่ยวกับการแพทย์แผนไทย ทั้งที่ได้บันทึกไว้ในสมุดไทย ใบลาน ศิลาจารึก หรือวัสดุอื่นใดหรือที่มีได้มีการบันทึกกันไว้แต่เป็นการเรียนรู้หรือถ่ายทอดสืบต่อกันมาไม่ว่าด้วยวิธีใด

ข้อ ๒ รายละเอียดและคุณลักษณะภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่จะต้องแสดงในการจดทะเบียนสิทธิ

๒.๑ ตำรับยาแผนไทย ประกอบด้วย

๒.๑.๑ ชื่อตำรับยาแผนไทย จะต้องมียี่ห้อที่สอดคล้องกับสรรพคุณ หรือวัตถุประสงค์ของตำรับยาแผนไทยที่ใช้ ซึ่งเป็นไปตามหลักการแพทย์แผนไทย หากเป็นชื่อตามภาษาโบราณให้ใช้ชื่อนั้น

๒.๑.๒ ชื่อตำรับยาแผนไทย จะต้องไม่ใช่ชื่อไปในทำนองโอ้อวด ไม่สุภาพ หรือแสดงสรรพคุณ เกินจริง หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง หรือไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมอันดีงามของไทยหรือส่อไปในทางทำลายคุณค่าของภาษาไทย และต้องสอดคล้องกับหลักการแพทย์แผนไทย

๒.๑.๓ สูตรตำรับยาแผนไทย จะต้องแจ้งปริมาณของวัตถุดิบประกอบของตำรับยาแผนไทย โดยให้แจ้งตัวยาและปริมาณให้ชัดเจนและครบถ้วนทั้งหมด (ทั้งที่เป็นตัวยาสาคัญและส่วนประกอบ หรือตัวยาเสริม) โดยจะต้องไม่มีตัวยาแผนปัจจุบันเป็นส่วนผสมในตำรับยาแผนไทย ดังนี้

(๑) หน่วยเมตริก ในระบบสากล เช่น มิลลิกรัม, กรัม, กิโลกรัม ซี.ซี., ลิตร, เปอร์เซ็นต์ หรือร้อยละ ฯลฯ เป็นต้น

(๒) หน่วยนับตามหลักการทางการแพทย์แผนไทย เช่น ชั่ง ตำลึง บาท เฟื้อง สลึง ไพ ชั่ง ฝา กำ ต้น มัด เบี้ย ฯลฯ หรือหน่วยที่กำหนดอย่างอื่น เป็นต้น

(๓) หน่วยนับแบบอื่น (ให้ระบุให้ชัด หรืออาจเทียบเคียงกับหน่วยตาม (๑) และ (๒)

๒.๑.๔ รายละเอียดที่แสดงถึงสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และรายละเอียดการคิดค้น ปรับปรุง หรือพัฒนา หรือการสืบทอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียน

๒.๑.๕ กรรมวิธีการผลิต หรือกรรมวิธีการปรุงตำรับยาแผนไทย จะต้องเป็นแบบแผนโบราณ หรือตามหลักการแพทย์แผนไทย และจะต้องแจ้งรายละเอียดตามกรรมวิธีการผลิตหรือกรรมวิธีการปรุงตำรับยาแผนไทย ดังนี้

(๑) ขั้นตอนแรกของการผลิต หรือการเข้าเครื่องยา

(๒) ปริมาณสุทธิ (โดยประมาณ) ของยาที่ได้ในทุกขั้นตอนการผลิตหรือการปรุง (ถ้ามี) เช่น ปริมาณของน้ำยาที่ได้หลังจากการต้ม หรือเคี้ยว หรือประมาณของยาผงที่ได้รับ เป็นต้น

(๓) ระยะเวลาที่ใช้ (ถ้ามี)

(๔) ระดับความร้อน หรืออุณหภูมิ (ถ้ามี)

(๕) การบรรจุ และวิธีการเก็บรักษา

(๖) พิธีกรรมหรือคาถา ที่ใช้พิธีกรรม หรือปลุกเสก ในกรรมวิธีการผลิต หรือกรรมวิธีการปรุงตำรับยาแผนไทย (ถ้ามี)

(๗) รายละเอียดอื่นที่เป็นกรรมวิธีการผลิต หรือกรรมวิธีการปรุงตำรับยาแผนไทยนอกเหนือที่กำหนดข้างต้น (ถ้ามี)

(๘) รายละเอียดอื่นที่นายทะเบียน หรือคณะกรรมการคุ้มครอง และส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขอให้จัดส่งเพิ่มเติม

(๙) ตัวอย่างตำรับยาแผนไทยที่ผ่านกรรมวิธีการผลิต หรือกรรมวิธีการปรุงเสร็จแล้ว พร้อมตัวอย่างส่วนผสมหรือส่วนประกอบสิ่งปรุงตำรับยาแผนไทยนั้นด้วย

(๑๐) สรรพคุณ วิธีการใช้ และข้อห้าม หรือข้อควรระวังในการใช้

(๑๑) ตำราการแพทย์แผนไทย (ฉบับจริง) หรือต้นฉบับ หรือรูปภาพถ่าย หรือภาพสแกน หรือสำเนาตำราการแพทย์แผนไทยที่เชื่อว่าจะได้คัดลอกมาจากต้นฉบับจริง หรือวิธีอื่น ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกัน เป็นต้น ซึ่งปรากฏรายละเอียดของตำรับยาแผนไทยที่ขอจดทะเบียน ทั้งหมด (ถ้ามี)

(๑๒) กรณีตำราการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียนเป็นภาษาพื้นเมือง หรือภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาไทย ให้ผู้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยประกอบการยื่นคำขอ ต่อนายทะเบียน

(๑๓) รายงานผลการใช้ หรือการรักษา หรือรายงานการศึกษา หรือการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือทางการแพทย์ หรือการสาธารณสุข (ถ้ามี)

(๑๔) เอกสารและหลักฐานการขึ้นทะเบียนตำรับยาแผนไทยหรือ ยาแผนโบราณตามกฎหมายว่าด้วยยา (ถ้ามี)

(๑๕) รายละเอียดอื่นๆ (ถ้ามี)

๒.๒ ตำราการแพทย์แผนไทย ประกอบด้วย

๒.๒.๑ ชื่อตำราการแพทย์แผนไทย จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาในตำรา การแพทย์แผนไทย และเป็นไปตามหลักการแพทย์แผนไทย หากเป็นชื่อตามภาษาโบราณให้ใช้ชื่อนั้น

๒.๒.๒ ชื่อตำราการแพทย์แผนไทย จะต้องไม่ใช่ชื่อไปในทำนองโอ้อวด ไม่สุภาพ หรือแสดงสรรพคุณเกินจริง หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความจริง หรือไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม อันดีงามของไทย หรือส่อไปในทางทำลายคุณค่าของภาษาไทย และต้องสอดคล้องกับหลักการแพทย์แผนไทย

๒.๒.๓ รายละเอียดที่แสดงถึงสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย และ รายละเอียดการคิดค้น ปรับปรุง หรือพัฒนา หรือการสืบทอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียน

๒.๒.๔ ตำราการแพทย์แผนไทย (ฉบับจริง) หรือต้นฉบับ พร้อมรูปภาพถ่าย หรือภาพสแกน หรือสำเนาตำราการแพทย์แผนไทยที่เชื่อว่าจะได้คัดลอกมาจากต้นฉบับจริง หรือวิธีอื่น ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกัน ซึ่งปรากฏรายละเอียดของตำรับยาแผนไทยที่ขอจดทะเบียนทั้งหมด

๒.๒.๕ สรรพคุณ วิธีการใช้ และข้อห้าม หรือข้อควรระวังในการใช้

๒.๒.๖ รายงานผลการใช้ หรือการรักษา หรือรายงานการศึกษา หรือการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ หรือทางการแพทย์ หรือการสาธารณสุข (ถ้ามี)

๒.๒.๗ กรณีตำราการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียนเป็นภาษาพื้นเมือง หรือภาษาอื่นที่มีใช้ภาษาไทย ให้ผู้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยประกอบการยื่นคำขอต่อนายทะเบียน

๒.๒.๘ พิธีกรรม หรือคาถา ที่ใช้บริกรรม หรือปลุกเสก ในกรรมวิธีการผลิต หรือกรรมวิธีการปรุงตำรับยาแผนไทย หรือเกี่ยวข้องกับตำราการแพทย์แผนไทย (ถ้ามี)

๒.๒.๙ รายละเอียดอื่นที่นายทะเบียน หรือคณะกรรมการคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยขอให้จัดส่งเพิ่มเติม (ถ้ามี)

๒.๒.๑๐ รายละเอียดอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อ ๓ รายละเอียดที่ต้องระบุในแบบคำขอจดทะเบียนสิทธิ

๓.๑ วันและเวลาที่ยื่นคำขอจดทะเบียน

๓.๒ ชื่อ เลขประจำตัวประชาชน อายุ สัญชาติ อาชีพ และที่อยู่ติดต่อได้ของผู้จดทะเบียน

๓.๓ ชื่อ เลขประจำตัวประชาชน อายุ สัญชาติ อาชีพ และที่อยู่ติดต่อได้ของผู้รับมอบอำนาจ

๓.๔ สิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียน

๓.๕ รายละเอียดที่แสดงถึงการคิดค้น การปรับปรุงหรือพัฒนา หรือการสืบทอดภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยที่ขอจดทะเบียน

๓.๖ บันทึกข้อตกลงระหว่างผู้จดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยร่วมกันหลายคน ตามมาตรา ๒๕ หรือกรณีผู้จดทะเบียนสิทธิในภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยอย่างเดียวกันหลายคนโดยไม่ได้มาร่วมกัน ตามมาตรา ๒๖

๓.๗ รายละเอียด ตามที่กำหนดในข้อ ๒

๓.๘ รายละเอียดอื่นๆ ที่ต้องการระบุเพิ่มเติม (ถ้ามี)

ข้อ ๔ เอกสารและหลักฐานประกอบการขอจดทะเบียน จำนวนอย่างละ ๒ ชุด

๔.๑ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

๔.๒ สำเนาทะเบียนบ้าน

๔.๓ หลักฐานการจดทะเบียนนิติบุคคล

๔.๔ เอกสารและหลักฐานภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พร้อมรูปภาพถ่าย ภาพแกน หรือสำเนาหลักฐานแสดงภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย หรือวิธีอื่นๆ ในลักษณะเช่นเดียวกัน

๔.๕ เอกสารและหลักฐานตามที่กำหนดในข้อ ๒ ดังนี้

๔.๕.๑ กรณีตำรับยาแผนไทย ให้จัดส่งตัวอย่างตำรับยาแผนไทยที่ปรุงเสร็จ พร้อมส่วนประกอบสิ่งปรุงทั้งหมด ของตำรับยาแผนไทยด้วย

๔.๕.๒ กรณีตำราการแพทย์แผนไทย ให้จัดส่งตำราการแพทย์แผนไทย (ฉบับจริง) หรือต้นฉบับ พร้อมรูปภาพถ่าย หรือภาพสแกน หรือสำเนาทำราการแพทย์แผนไทยที่เชื่อว่า ได้คัดลอกมาจากต้นฉบับจริง หรือวิธีอื่น ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกัน ซึ่งปรากฏรายละเอียดของตำรับยาแผนไทย ที่ขจัดทะเบียนทั้งหมด พร้อมสำเนา หรือวิธีอื่น ๆ ในลักษณะเช่นเดียวกัน

๔.๖ สำเนาใบเสร็จค่าค่าขอ หรือใบเสร็จรับเงินชำระค่าธรรมเนียม พร้อมสำเนา ใบสำคัญชำระค่าธรรมเนียม (กรณีนายทะเบียนมีหนังสือแจ้งให้ชำระค่าธรรมเนียม)

๔.๗ หนังสือมอบอำนาจ พร้อมติดอากรแสตมป์ (ถ้ามี)

๔.๘ เอกสารและหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อ ๕ ประกาศฉบับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ธวัชชัย กมลธรรม

อธิบดีกรมพัฒนาการแพทย์แผนไทย

และการแพทย์ทางเลือก